

21.08.2023

Dr hab. Katarzyna Prędkiewicz, prof. UEW
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Recenzja rozprawy doktorskiej magistra Piotra Michała Borkowskiego
zatytułowanej „ROZWÓJ RYNKU POŚREDNICTWA KREDYTOWEGO W POLSCE W
WARUNKACH WSPÓŁCZESNYCH ROZWIĄZAŃ TECHNOLOGICZNYCH” napisanej pod
kierunkiem dr hab. Anny Bery, prof. US oraz promotora pomocniczej dr Natalii Marskiej-
Dzioba

Niniejsza recenzja została przygotowana na wniosek Uniwersytetu Szczecińskiego w ramach
przewodu doktorskiego mgra Piotra Michała Borkowskiego.

Recenzja dotyczy spełnienia przez rozprawę doktorską wymagań określonych w art. 187
ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r.
poz. 742 ze zm.). Standardy merytoryczne dotyczą dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie
ekonomia i finanse.

1. Temat rozprawy doktorskiej i uzasadnienie jego wyboru

Temat rozprawy doktorskiej dotyczący oceny rozwoju rynku pośrednictwa kredytowego w
Polsce w warunkach współczesnych rozwiązań technologicznych jest istotny z wielu
powodów. Stabilność i efektywność rynku pośrednictwa kredytowego ma wpływ na całą
gospodarkę. Jednocześnie w ostatnich latach technologie informacyjne i komunikacyjne
znacząco zmieniły sposób, w jaki funkcjonuje ten rynek. Rozwój fintechów oraz innowacyjne
rozwiązania technologiczne mają ogromny wpływ na proces udzielania kredytów, ocenę
ryzyka, marketing finansowy i wiele innych aspektów. Współczesny rynek kredytowy musi
być elastyczny i gotowy dostosować się do zmian technologicznych, konkurencji i oczekiwań
klientów. Badanie tego, jak Polska radzi sobie w kontekście tych wyzwań, jest istotne dla
podejmowania odpowiednich działań regulacyjnych, strategii biznesowych i polityki
gospodarczej.

2. Cele rozprawy i hipotezy badawcze

W pracy sformułowano cel główny, cztery cele szczegółowe oraz trzy równorzędne
hipotezy badawcze.

Celem głównym rozprawy było ukazanie skali użyteczności systemu (porównywarki
kredytowej) oraz próba budowy modelu ekonomiczno-finansowych czynników i stref

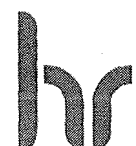
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław

tel.: +48 71 36 80 100

e-mail: kontakt@ue.wroc.pl

www.ue.wroc.pl

wpływających na rozwój rynku pośrednictwa kredytowego w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem zmian wywołanych przez pandemię COVID-19. W realizacji tak postawionego celu głównego sformułowano następujące cele szczegółowe:

Cel 1 (CS1): Określenie miejsca nowych technologii w sektorze pośrednictwa kredytowego w Polsce na tle dyscypliny ekonomia i finanse.

Cel 2 (CS2): Identyfikacja technologicznych narzędzi wykorzystywanych przez instytucje pośrednictwa kredytowego w Polsce (w szerokim znaczeniu) oraz ich charakterystyka.

Cel 3 (CS3): Określenie stopnia wpływu nowoczesnej technologii na rozwój sektora pośrednictwa kredytowego w Polsce.

Cel 4 (CS4): Skonstruowanie czterech modeli scenariuszy rozwoju rynku pośrednictwa kredytowego w Polsce do 2025 roku.

Na podstawie przyjętych celów ustalono następujące hipotezy badawcze:

Hipoteza 1 (H1): W spółkach pośrednictwa kredytowego, które ukierunkowane są na aktywne korzystanie i/lub wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, średni całkowity przychód spółki na jednego zatrudnionego eksperta jest wyższy niż w spółkach, które są nieukierunkowane na nowoczesne technologie.

Hipoteza 2 (H2): Porównywarki kredytowe są użytecznym i wykorzystywanym narzędziem przez ekspertów kredytowych na rynku pośrednictwa kredytowego w Polsce.

Hipoteza 3 (H3): Pandemia COVID-19 miała wpływ na przyspieszenie rozwoju rynku pośrednictwa kredytowego i uwypukla potrzeby technologiczne w tej części gałęzi gospodarki.

Jako ostatnie Doktorant sformułował pytanie badawcze:

„Czy nowoczesne rozwiązania technologiczne są głównym czynnikiem rozwoju rynku pośrednictwa kredytowego w Polsce?”, które w mojej opinii powinno być punktem wyjścia do sformułowanych celów badawczych i hipotez, a nie ich podsumowaniem.

Zdefiniowane cele i hipotezy są jasne i syntetyczne oraz powiązanie z tematem pracy, a ich liczbę uważam za wystarczającą.

Po zapoznaniu się z treścią rozprawy można mieć jednak pewne wątpliwości co do celu głównego. Jako główny cel rozprawy przyjęto przede wszystkim ukazanie skali użyteczności systemu (porównywarki kredytowej). Biorąc pod uwagę zakres badań, temat pracy, a także postawione pytanie badawcze, w których to pojawia się określenie „nowoczesne rozwiązania technologiczne”, główny cel badawczy powinien mieć bardziej ogólny wydźwięk, odnoszący się do oceny rozwoju różnych technologii, a nie tylko jednej wskazanej w pracy – porównywarki kredytowej – co do której można mieć wątpliwości, czy rzeczywiście jest to jedno z nowszych rozwiązań technologicznych na rynku pośredników kredytowych. Tym bardziej, że w celu drugim przyjęto, iż w pracy zostaną dopiero zidentyfikowane technologiczne narzędzia wykorzystywane przez instytucje pośrednictwa kredytowego w

Polsce. Ponadto Autor rozprawy jako cel główny pracy stawia sobie „próbę budowy modelu ekonomiczno-finansowych czynników i stref wpływających na rozwój rynku pośrednictwa kredytowego w Polsce. Słowa „próba” wskazuje na niepewność autora co do możliwości budowy wspomnianego modelu i jakby asekuje uzyskane rezultaty. Analiza ma zostać przeprowadzona „ze szczególnym uwzględnieniem zmian wywołanych przez pandemię COVID-19”. Można przypuszczać, że pandemia była pewnym akceleratorem zmian w zakresie stosowania technologii i z pewnością jest to ważny wątek badań, jednakże nie został on ujęty w temacie pracy i w związku z tym powinien raczej zostać ujęty w celach szczegółowych.

Z kolei hipoteza pierwsza nawiązuje do wyższej efektywności spółek pośrednictwa kredytowego, które nastawione są na wdrożenie nowych technologii. Niestety hipoteza ta nie wynika z celu głównego pracy – pośrednio można ją powiązać z celem szczegółowym trzecim.

3. Konstrukcja i treść rozprawy

Rozprawa składa się z wstępu, sześciu rozdziałów oraz zakończenia, spisu literatury rysunków, tabel i załączników.

We wstępie zawarto założenia badawcze pracy – uzasadnienie wybór tematu pracy, zaprezentowano cel główny, cele pomocnicze, sformułowano hipotezy badawczą, a także zaprezentowano metody badawcze. Następnie omówiona została struktura opracowania. Pozytywnie oceniam autorski schemat rozwoju badań przedstawiony na stronie 12, który dobrze oddaje cały proces badawczy, a także wiąże go z poszczególnymi rozdziałami pracy.

W rozdziale pierwszym Doktorant omawia instytucje pośrednictwa kredytowego w kontekście Nowej Ekonomii Instytucjonalnej. Podkreśla różnice między funkcjami pośrednictwa a doradztwem finansowym, a także identyfikuje istotne aspekty pośrednictwa, zarówno w szerszym, jak i węższym kontekście. Następnie Doktorant przedstawia istotę i cele współpracy gospodarstw domowych z instytucjami pośrednictwa kredytowego, uwzględniając przy tym potrzeby finansowe konsumentów. Ponadto omawia teorie dotyczące nowych technologii w kontekście dyscypliny ekonomii i finansów skupiając uwagę przede wszystkim na użyteczności i efektywności. Autor sprawie porusza się w teoriach ekonomicznych, dokonuje uporządkowania ważnych dla podjętego tematu badawczego definicji bazując głównie na literaturze polskojęzycznej. Na pozytywną ocenę zasługuje wielowątkowa dyskusja, która podsumowana zostaje własną syntezą. Rozdział ten potwierdza, że Doktorant ma dużą wiedzę i sprawnie porusza się w zawłości różnych koncepcji ekonomii i finansów, tym samym realizując pierwszy cel szczegółowy postawiony w pracy.

W drugim rozdziale dokonano analizy wykorzystania nowych technologii przez instytucje pośrednictwa kredytowego w Polsce, uwzględniając zarówno perspektywę teoretyczną, jak i praktyczną, przy uwzględnieniu aspektów prawnych regulujących ich działalność. Doktorant przeanalizował zakres oraz skalę przyjęcia nowoczesnych rozwiązań technologicznych przez te instytucje, w tym również innowacje w codziennej pracy specjalistów z obszaru kredytów na tle pandemii COVID-19. Pozostaje jednak pewien niedosyt w zakresie przeprowadzonej analizy. Autor przede wszystkim rozważania opiera na podstawie polskojęzycznej literatury, zarówno białej, jak i szarej. Szkoda, że nie w rozdziale nie uwzględniono także aktualnych badań i opisu nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz trendów światowych w tym zakresie (również po pandemii COVID-19), aby mieć podstawę do oceny, czy rozwiązania stosowane w Polsce wpisują się w ten trend. Rozdział kończy się porównaniem modeli instytucji pośrednictwa kredytowego w kontekście anglosaskim i kontynentalnym, na podstawie przykładów z Wielkiej Brytanii oraz Niemiec. I tutaj niestety zabrakło omówienia jakimi nowoczesnymi technologiami posługują się pośrednicy kredytów hipotecznych w omawianych krajach. Doktorant w rozdziale drugim ponownie wykazał się szeroką wiedzą, a problematyką badawczą przedstawia z różnych perspektyw. Pozytywnie należy ocenić także kategoryzację głównych funkcji nowych technologii w sektorze pośrednictwa kredytowego (s. 68-69).

W trzecim rozdziale, który ma charakter sprawozdawczo-empiryczny, dokonano charakterystyki wybranych instytucji pośrednictwa kredytowego w Polsce. Doktorant szczegółowo prezentuje cztery spółki zajmujące się pośrednictwem kredytowym, które zostały podzielone dwie kategorie: technologiczne i nietechnologiczne. Niestety Autor nie podaje informacji na podstawie jakich kryteriów dokonał podziału spółek na dwie grupy. O tym czytelnik dowiaduje się dopiero z rozdziału 6.4, w którym opisano ograniczenia związane z przeprowadzonymi badaniami. Dla każdej spółki przeprowadzona została horyzontalna i wertykalna analiza bilansu, sprawdzona złota zasada bilansowa. Uważam, że analiza struktury aktywów i pasywów była zbędna z punktu widzenia postawionego celu pracy. Na uwagę zasługuje natomiast analiza porównawcza spółek – rentowności oraz wskaźnika ARPE (*Average Revenue Per Expert*, z ang. średni całkowity przychód spółki na jednego eksperta). Jednakże ze względu na dosyć ograniczony horyzont czasowy analizy, a także małą próbę badawczą, wniosków z analizy nie można uogólniać. Są one natomiast dobrą podstawą do dalszych badań. Co prawda Autor twierdzi, że przedstawiona analiza potwierdza pierwszą hipotezę badawczą iż w spółkach pośrednictwa kredytowego, które ukierunkowane są na aktywne korzystanie i/lub wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, średni całkowity przychód spółki na jednego zatrudnionego eksperta jest wyższy niż w spółkach, które są nieukierunkowane na nowoczesne technologie, jednakże jest to prawdziwe tylko w odniesieniu do ostatniego roku analizy (2021) i wpływ na to mogły

mieć także inne czynniki niż tylko technologia oraz próba badawcza jest na tyle mała, że uzyskana prawidłowość może być przypadkowa.

W kolejnym, czwartym rozdziale, zaprezentowano metodykę badań własnych, zaczynając od ponownego przytoczenia celów oraz hipotez badawczych. Jednakże nie przedstawiono przesłanek, które były podstawą ich sformułowania (np. dotychczasowe wyniki badań, luka badawcza). Dalej szczegółowo opisano proces badawczy wychodząc od koncepcji Saundersa. Rozdział ten potwierdza, że Doktorant opanował warsztat badawczy i potrafi odpowiednio sklasyfikować własne badania. Czasami może zbyt szczegółowo omawia metody badawcze, które nie były wykorzystane w pracy. W rozdziale zamieszczono rys. 4.11, który podpisany został jako autorski schemat obserwacji uczestniczącej. Jest to raczej schemat przebiegu procesu obsługi klienta zainteresowanego uzyskaniem kredytu. Nie zaznaczono na schemacie, które elementy podlegają obserwacji przez badacza.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na nie do końca poprawną kolejność rozdziałów. Uważam, że z punktu widzenia logiki pracy, rozdział czwartym, w którym Autor omawia metody badawcze zastosowane w rozdziale poprzedzającym powinien pojawić się w pracy wcześniej. Tym bardziej, że w rozdziale trzecim przedstawiono własne obliczenia, które miały być podstawą weryfikacji pierwszej hipotezy badawczej.

W rozdziale piątym zaprezentowano wyniki badań empirycznych. Przeprowadzono ocenę ilościową użyteczności narzędzia porównywania kredytów przy użyciu modelu SUS. Wyniki badania pilotażowego oraz badania głównego potwierdziły w ocenie Doktoranta drugą hipotezę (H2), która głosiła, że eksperci kredytowi uważają to narzędzie za użyteczne i chętnie korzystają z niego w codziennej pracy. W rozdziale dokonano także oceny jakościowej narzędzia porównywania kredytów, analizując wyniki obserwacji uczestniczącej oraz przeprowadzając wywiady z ekspertami kredytowymi. Wyniki w ocenie Doktoranta wskazują na wyraźne zmiany w sektorze finansowym, które rozwijają się w kierunku technologii i digitalizacji i potwierdzają według Niego trzecią hipotezę (H3).

Rozdział ten jest logicznie uporządkowany, występuje wyraźna myśl przewodnika, aczkolwiek pojawia się wątpliwość, która zgłoszona już została przy okazji omawiania hipotez badawczych, czy porównywarka kredytowa jest najważniejszym narzędziem z zakresu nowych technologii w pracy pośredników kredytowych oraz czy można faktycznie mówić, że jest to nowoczesna technologia. W pracy nie znalazłam informacji od kiedy będące przedmiotem badania rozwiązanie informatyczne IT dostępne jest na rynku. Rodzi się także pytanie o możliwość zastosowania innych nowych rozwiązań opartych o AI (*artificial intelligence*) przez pośredników kredytowych.

Na s. 202 autor podsumowuje badania: *„Konkludując dokonane analizy wyników badań z obserwacji uczestniczącej wśród ekspertów kredytowych przeprowadzonych w okresie 9 miesięcy (od 08.2021 do 04.2022), można dostrzec znaczący wpływ pandemii*

COVID-19 na pracę badanych podmiotów. W momencie wybuchu pandemii w kraju (to jest w marcu 2020 roku) sektor ten przyspieszył procesy digitalizacyjne o lata. Spotkania ekspertów z klientami przed tą datą odbywały się głównie stacjonarnie. W momencie przeprowadzenia badania aż 63% spotkań odbywało się już głównie w kanale on-line.”

Autor nie podał jednak źródła danych do stwierdzenia zawartego w pracy, iż spotkania z klientami przed pandemią odbywały się głównie stacjonarnie. Własnymi badaniami potwierdził, że w okresie objętym badaniem 63% spotkań odbywało on-line, zatem wniosek o znaczącym wpływie pandemii COVID-19 na digitalizację, kiedy nie przedstawiono i nie badano jak wyglądał proces obsługi klientów przed pandemią jest zbyt daleko idący i nie poparty danymi liczbowymi.

W rozdziale szóstym przedstawiono wyniki badań empirycznych w zakresie czynników wpływających na rozwój sektora pośrednictwa kredytowego w Polsce. Są to z jednej strony wyniki badań ankietowych wśród ekspertów kredytowych w Polsce, a z drugiej analiza scenariuszowa opracowana na podstawie modelu PEST. O ile grupa respondentów dla badań ankietowych została podana (ta sama, która została wykorzystana w badaniu SUS), to niestety takiej informacji zabrakło w podrozdziale 6.3, w którym przedstawiono cztery warianty scenariuszy oparte na badaniu opinii ekspertów, którymi byli prezesi i członkowie wybranych spółek pośrednictwa kredytowego w Polsce. Podano kiedy przeprowadzono badania, jednak nie odniesiono się w żaden sposób do liczby osób biorących udział w badaniu opinii. Tym samym dalsze modele, które opierają się na opiniach nieznannej wielkością populacji tracą na swojej sile.

W rozdziale szóstym zaproponowano także model kluczowych ekonomiczno-finansowych czynników i stref wpływających na rynek pośrednictwa kredytowego w Polsce, którego podstawą sformułowania była ankieta przeprowadzona w grupie pośredników kredytowych. Można się zgodzić, że model jest nowym ujęciem czynników mających wpływ na rozwój sektora pośrednictwa kredytowego w Polsce, który uwzględnia także działanie pandemii COVID-19. Dyskusyjne natomiast jest stwierdzenie, że model jest narzędziem, które może być wykorzystane podczas planowania strategii rozwoju.

Rozdział szósty kończy się opisem ograniczeń związanych z przeprowadzonymi badaniami, co potwierdza także opanowanie warsztatu badawczego przez Doktoranta.

Zakończenie jest zbyt obszerne i zawiera powtórzenia, jednak dobrze podsumowuje przeprowadzone badania. Autor zestawia postawione cele i hipotezy z uzyskanymi wynikami badań. Jedyne czego zabrakło w zakończeniu, to nakreślenie dalszych kierunków badań powiązanych z tematyką badawczą podjętą w pracy.

Recenzowana praca doktorska jest przykładem starannie skonstruowanej i logicznie poukładanej struktury (wyjątek stanowi umiejscowienie rozdziału czwartego). Autor wykazał się nie tylko głęboką wiedzą merytoryczną, ale także umiejętnością przekazywania swoich

wniosków i odkryć w sposób klarowny i zrozumiały dla czytelnika. Jednocześnie zadbał o właściwe proporcje między różnymi częściami pracy, co sprawia, że całość jest spójna i harmonijna.

4. Zastosowane metody badawcze

W pracy wykorzystano wiele metod badawczych, które szczegółowo i przejrzysto zostały opisane w rozdziale czwartym. Dobór większości metod badawczych uważam za adekwatny do założonego celu badań oraz hipotez badawczych. Doktorant dowiódł, że rozumie proces badawczy oraz ma odpowiednie przygotowanie warsztatowe w tym zakresie. Atutem pracy jest także schematyczne przedstawienie procesu postępowania badawczego, w który również potwierdza wysoką dojrzałość naukową Doktoranta.

Uwagi jakie można zgłosić w zakresie metod badawczych, to że niektóre z nich są wykorzystane nieco „na siłę” np. analiza SWOT aplikacji kredytowej (porównywarki kredytowej) zaprezentowana na s. 174 na podstawie której wyciągnięto wnioski, iż instytucje pośrednictwa kredytowego wykorzystujące porównywarkę kredytową znajdują się w najkorzystniejszej sytuacji – uważam, że to zbyt daleko idący. Oceny dokonano tylko dla jednego narzędzia, nie ma więc możliwości porównania przeprowadzonej analizy SWOT z wynikami dla innych potencjalnych narzędzi wspierających pośredników kredytowych.

Zastrzeżenia można także zgłosić co do wyznaczonej minimalnej próby badawczej dla badań ankietowych, którą ustalono na poziomie 169 podmiotów. We wzorze przyjęto jako liczebność populacji generalnej $N=1200$ (choć poniżej w uzasadnieniu podano $N=1000$). Jak czytamy dalej w pracy, spółka Lendi, w której przeprowadzono badania współpracuje z 1200 ekspertami. Zatem przeprowadzenie 169 ankiet pozwala przyjąć, że badania są reprezentatywne tylko dla spółki Lendi, a nie całej populacji ekspertów kredytowych w Polsce.

Natomiast w badaniu opinii ekspertów, którymi byli prezesi i członkowie wybranych spółek pośrednictwa kredytowego w Polsce (rozdział 6.3) próba badawcza nie została określona. Brak informacji o tym jaka jest populacja generalna, ile osób zostało wylosowanych do badania, jaka była zwrotność ankiet. Niestety podważa to wiarygodność przeprowadzonych w ten sposób badań, a także dalszych modeli, które opierają się na wynikach sondażowych przeprowadzonych w grupie ekspertów.

Pomimo tego, że Doktorant wykorzystuje w postępowaniu badawczym wiele różnorodnych technik badawczych, to w pracy zabrakło bardziej zaawansowanych metod ekonometrycznych oraz testów statystycznych. Przykładowo w analizie SUS można było wykorzystać testy statystyczne do sprawdzenia czy różnica pomiędzy doświadczonymi i niedoświadczonymi użytkownikami jest statystycznie istotna. Z kolei na podstawie danych

ankietowych można było podjąć próbę budowy modelu ekonometrycznego. Można było m.in., na tej podstawie ocenić w jakim stopniu wiek, poziom wykształcenia czy doświadczenie w branży wpływa na ocenę systemu porównywarki kredytowej.

5. Formalna strona pracy i wykorzystane źródła

Tekst recenzowanej rozprawy obejmuje 284 strony znormalizowanego maszynopisu, w której to objętości mieści się spis rysunków i tabel, wykaz literatury oraz załączniki. Sam tekst rozprawy to 248 strony. Analizując przedstawioną pracę od strony redakcyjnej należy stwierdzić, że została ona napisana starannie, choć Autorowi nic udało się uniknąć pewnych usterek.

Najbardziej narzucającym się błędem formalnym jest brak źródeł w wielu miejscach pracy dla podawanych informacji. Przykładowo na stronie 72 brakuje źródeł do podawanych informacji o systemie anglosaskim (akapit drugi i trzeci). Na stronie 132 również brak źródła wzoru ARPE oraz wyjaśnienia użytego skrótu. Skrót został rozwinięty dopiero w zakończeniu pracy. Nie znalazł się także w wykazie użytych skrótów zamieszczonych na początku pracy. Z kolei na stronie 148 nie podano źródeł dla wzoru wyznaczanie minimalnej próby badawczej. Są to tylko przykłady pominiętych źródeł, których w pracy odnaleziono nieco więcej. Niemniej jednak nie wpływają one na ogólną ocenę pracy, w której Doktorant zasadniczo prawidłowo powoływał się na źródła literatury.

Zwrócić należy uwagę także na to, że rysunek 6.6. jest powieleniem rysunku 6.7.

Inne zauważone błędy formalne, to brak rysunku na stronie 145, który najprawdopodobniej jest błędem drukarki.

W pracy łącznie wykorzystano 168 pozycji literatury zwartej i artykułów, 73 źródła internetowe, 19 innych źródeł oraz 13 aktów prawnych, co daje łącznie 273 pozycji bibliograficznych. Około 20% literatury zwartej i artykułów stanowią prace obcojęzyczne. Kilkanaście pozycji anglojęzycznych wykazano także wśród źródeł internetowych. Pomimo całkiem sporej bibliografii pewien niedosyt występuje w zakresie wykorzystania literatury anglojęzycznej.

W przeglądzie literatury korzystano głównie z polskich baz literatury (BazEkon, IBUK). Pominięto uznane międzynarodowe bazy bibliometryczne np. Scopus, Web of Science. Przegląd literatury nie miał charakteru systematycznego, a tradycyjnego.

6. Ogólna ocena dysertacji, jej walory praktyczne

Wartością tej rozprawy doktorskiej są wielowymiarowe badania w zakresie czynników wpływających na rozwój pośrednictwa kredytowego w Polsce. Dysertacja naukowa m.in.

uzupełnia rozważania teoretyczne nad pośrednictwem kredytowym w Polsce, systematyzuje funkcje nowych technologii w tym obszarze. Wnioski z przeprowadzonej analizy można wykorzystać w praktyce m.in. wnioski z modelu ekonomiczno-finansowego oraz przeprowadzonej analizy scenariuszy mogą być odniesieniem dla firm pośrednictwa kredytowego w bieżącym zarządzaniu. Ponadto wiedza o tym jak Polska radzi sobie w kontekście wyzwań związanych z nowymi technologiami w pośrednictwie kredytowym, jest istotne dla podejmowania odpowiednich działań regulacyjnych, strategii biznesowych i polityki gospodarczej.

Podsumowując recenzowana rozprawę, do jej zalet można zaliczyć w szczególności:

- trafną identyfikację problemu badawczego oraz zakresu tematycznego badań,
- oryginalność tematu badań,
- zgromadzenie obszernego źródłowego materiału badawczego,
- zastosowanie szerokiego wachlarza metod badawczych,
- rozważania podporządkowane tematowi badawczemu,
- logicznie poukładana struktura pracy przy jednoczesnym zachowaniu proporcji pomiędzy rozdziałami,
- umiejętnością przekazywania swoich wniosków i odkryć w sposób klarowny i zrozumiały dla czytelnika,
- staranne opracowanie dysertacji pod względem formalnym,
- praktyczne implikacje przeprowadzonych badań.

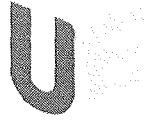
Jednak praca nie jest pozbawiona mankamentów, do których zaliczyć można:

- pominięcie w przeglądzie literatury uznanych baz literatury anglojęzycznej (np.Scopus, Wos),
- brak porównania rozwoju nowych technologii w Polsce na tle międzynarodowym,
- fragmenty pracy bez podanych źródeł literatury,
- brak informacji jakiej wielkości była próba badawcza jeśli chodzi o badanie opinii ekspertów,
- w pracy nie wykorzystano bardziej zaawansowanych metod statystycznych oraz ekonometrycznych.

7. Konkluzja końcowa

Na podstawie przeprowadzonej przeze mnie oceny stwierdzam, że rozprawa spełnia wymagania formalne i merytoryczne określone w art. 187 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.).

Rozprawa prezentuje oryginalne rozwiązanie aktualnego problemu naukowego jakim jest ocena rozwoju rynku pośrednictwa kredytowego w Polsce w warunkach współczesnych

rozwiązań technologicznych. Mgr Piotr Borkowski wykazał się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, określając trafnie cel badawczy i zadania badawcze oraz adekwatnie dobierając metody badawcze. Rozprawa doktorska odzwierciedla obszerną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie ekonomia i finanse.

W związku z tym wnoszę o dopuszczenie mgr Piotra Borkowskiego do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

Krzysztof Apellian